

070405 Skärtorsdag. Lars B Stenström

I så gott som varje text finns det små detaljer man fastnar för. Även ikväll fastnade jag vid en sådan detalj i Joh 12:1-17. Gerda Cederblom har skrivit om förklädets historia. i Fataburen 1921. Folksägner berättar om hur en jättekvinna samlade stenar i sitt förkläde för att slunga det mot den förhatliga kyrkan. Ett par kullor från Vikarbyn uteslöt då ur sin kyrkdräkt sitt förkläde, ett blommigt kattunsförkläde och de gick enbart med sina kjolar. Komministern höll då i sin predikan en förmaning att de som kunde komma till Guds hus klädda på detta otillständiga sätt, ej hade rätt aktning för kyrka och sabbat. Men det finns exempel på att man låtit den döda kvinnan ha förkläde. Och till kvinnans sorgedräkt fanns förklädet med.

Att förkläde har med skydd att göra förstår men genom att samma ord i Sverige använts om det äldre sällskap som på diskret avstånd åtföljde ungdomar när de träffades och då som skydd för derasandel.

Vad Gerda, och komministern hon nämner, inte verkar ha kommit ihåg är hur Jesus själv skyddade sig med den hemmagjorda formen av förkläde, en handduk fäst om midjan. Han gjorde det när han genomför en av evangeliets mest rörande och märkliga handlingar. Han tvättar sina lärjungars fötter. Med handduken markerar han att han är de andras tjänare, att han utför tjänarens syssla.

Fötter är mycket privata i vår del av världen. Vi skyddar dem med omslag och stänger in dem. Som sniglar bär var fot ständigt på sitt eget hus. Men till och med för lärjungarna då fötter var mer offentliga, och det enda skyddet var tunna sandaler, var intimiteten i handlingen tydlig. Att röra och tvätta en medmänniskas, en väns, fötter var och är ett tecken på närhet, tillit och ömsesidighet.

Vi låter inte vem som helst röra vid våra fötter. Tänk om ledande israeler och palestinier hade tagit av sig skorna och tvättat varandras fötter innan de satte sig vid ett förhandlingsbord – då hade det varit mera tveksamt om de hade fortsatt att strida. Fottvagning har genom intimiteten mycket att göra med fred och försoning. TV4:s hemsida berättade på Skärtorsdagen om en sådan fottvagning. Jag citerar: *Som en gest av botfärdighet sökte den förre sydafrikanske justitieministern Adriaan Vlok upp en framträdande anti-apartheidkämpe och tvättade dennes fötter. Händelsen inträffade för några veckor sedan och väckte stor förundran när den i dagarna blev känd i Sydafrika.*

"Han hade med sig en bibel och förklarade först att han valt mig som representant för alla de människor han borde söka upp. Sedan bad han om vatten, därefter tog han upp en skål ur sin portfölj och hällde

vattnet i skålen. När han gjort det tog han fram en handduk och förklarade att jag måste låta honom få genomföra det han nu ämnade göra - sedan tvättade han mina fötter", sade en ganska generad pastor Frank Chikane när han i helgen berättade om den bisarra händelsen för sydafrikanska medier.

Mordförsök

Att det var just Frank Chikane som Vlok sökte upp med var knappast någon tillfällighet. Förutom att han numera är en av president Thabo Mbekis närmaste medarbetare utsattes Chikane under rasåtskillnadens, apartheids, sista år för flera attacker - det mest kända är ett mordförsök 1989 där hans kläder impregnerades med dödligt gift.

Adriaan Vlok har å sin sida tidigare erkänt för den sydafrikanska sannings- och försoningskommissionen (TRC), som utredde brott begångna under apartheid, att han i kraft av sitt dåvarande ämbete bar ansvar för sprängningen av de sydafrikanska kyrkosamfundens lokaler 1988. Eftersom Vlok erkände beviljades han amnesti av TRC.

Mbeki rörd

Både Vlok och Chikane är djupt religiösa och fottvätten var utan tvekan en gest inspirerad av den bibeltext där Jesus tvättar sina lärjungars fötter efter den sista måltiden.

Jesus slår fast att eftersom han har tvättat lärjungarnas fötter så har de blivit skyldiga att tvätta varandras fötter. Med kännedom om Jesus sätt att undervisa är uppgiften förmodligen inte att just rengöra varandras fötter. Men att göra det fottvagningen representerar: att leva med varandra som varandras hjälpare och stöd, som nära och allra bästa vänner, ständigt beredda att komma varandra till hjälp.

Du och jag Alfred, säger Emil i Lönneberga som en kärleksförklaring. En närhetstext som ofta citerats i predikningar och som nu åter kommer till tals: Men i Katthultsjön bland vita näckrosor simmade Emil och Alfred omkring i det svala vattnet, och på himmelen satt julimånen röd som en lykta och lyste för dem. - Du och jag, Alfred, sa Emil. -Ja, du och jag, Emil, sa Alfred. Tror jag det!"

Så nära ska vi stå varandra. Ständigt beredda med förklädet och väntjänsten. Om det talar Jesus med sina vänner den natt då han blev förrådd...
